

THEY CALL US PARTNERS

The Importance of Masculinity for the Construction of Gig Workers as Neoliberal Subjects

EMELIE WAHLKRANTZ

Key words

Gig work, masculinity, precarious work, neoliberalism, interpellation

Summary

In today's neoliberal era, the gig economy is rapidly expanding. Gig jobs span various sectors of the labor market and have been both lauded as an opportunity to enter the workforce and criticized for their insecure and precarious nature. While previous research has emphasized the importance of gender in understanding contemporary neoliberal development, such as how ideals of femininity are used to interpellate female subjects as malleable workers in developing countries, less attention has been paid to masculinity. This article offers an empirically based analysis of how masculinity is employed to construct subjects within a specific context of gig work situated in the urban space, and the resulting implications for the gig workers' understanding of themselves and their situation. Drawing on interviews with six gig-working food delivery drivers – all young men – the study sheds light on the precarious positions these workers inhabit while being framed as neoliberal masculine subjects through ideological associations to entrepreneurship. The overarching argument of the article is that the neoliberal structure of the gig-platforms propels exploitative relations in the labor market, masked behind gender associations.

Original article; received: 30/04/2023; accepted: 10/04/2024.

Corresponding author email: emelie.wahlkrantz@gmail.com

Copyright: © 2024 The author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially, provided the original work is properly cited and states its license.

Citation: *Tidskrift för genusvetenskap* 44(1–2): 82–102

<http://dx.doi.org/10.55870/tgv.v44i1-2.13930>

I den nyliberala samtiden breder gig-ekonomin ut sig. Den här studien erbjuder en empiriskt baserad analys av hur maskulinitet används för att konstruera subjekt i en urban kontext av gig-arbete. Analysen baseras på intervjuer med matbud och tar sin utgångspunkt i tesen att gig-plattformarnas nyliberala strukturer driver fram exploaterande relationer på arbetsmarknaden och att dessa döljs bakom genusassociationer. Matbuden befinner sig i utsatta positioner samtidigt som de interPELLERAS som maskulina subjekt via ideologiska associationer till frihet och entreprenörskap.

DE KALLAR OSS FÖR PARTNERS

Betydelsen av maskulinitet för konstruktionen av gig-arbetare som nyliberala subjekt

EMELIE WAHLKRANTZ

Gig-arbete är ett växande fenomen på arbetsmarknaden både i Sverige och globalt. Gig är korta, tillfälliga arbetsuppdrag som vanligen förmedlas via digitala plattformar. Det kan både handla om lokala praktiska arbeten och digitala arbetsuppgifter som utförs på distans med olika grad av kvalificering. Gig-ekonomin innefattar således alltifrån taxikörningar och städhjälp till kvalificerat arbete i IT-projekt. Förespråkare menar att gig-arbete är en inkluderande möjlighet till försörjning, exempelvis som instegsjobb på arbetsmarknaden, medan kritiker understryker de utsatta positioner som många gig-arbetare befinner sig i.

I den nordiska kontexten utgörs gig-arbete huvudsakligen av manuella låglönearbeten, exempelvis budleveranser, där framförallt unga män med migrantbakgrund arbetar (Dølvik och Jesnes 2018). Ersättningen för sådana gig är i regel låg, bland annat till följd av den höga konkurrens som råder (Palm 2019). Arbetstillfällena karakteriseras dessutom ofta av otrygga villkor, där gig-arbetarna sällan är anställda utan i stället själva behöver hantera risker förknippade med

arbetet såsom obetald tid mellan gig, kostnader för arbetsutrustning, försäkringar, semester och så vidare (De Stefano 2016).

Inom forskningen ses gig-ekonomin ofta som en utveckling av nyliberala lösningar i samhället (Newlands 2022; Tirapani och Willmott 2022), vilka kan härledas till politiska och ekonomiska omstruktureringar som tog sin början runt 1970-talet, mot en fördjupad kapitalism på en oreglerad marknad (Harvey 2005). Nyliberalism är sammanflätad med ideologi, kulturella värderingar och uppfattningar om moral, där det finns ett antagande om att individer har samma förutsättningar att lyckas på den kapitalistiska marknaden (Brown 2020).

Den nyliberala utvecklingen reflekteras på arbetsmarknaden bland annat i fråga om ökande flexibilitet och individualisering (Standing 2011; Alfonsso 2022). Individer på arbetsmarknaden är i allt högre grad utbytbara och det finns höga förväntningar på anpassningsbarhet. I den tilltagande konkurrensen främjas samtidigt ett entreprenörskapstänkande som går i linje med de nyliberala idealen om frihet, flexibilitet och företagande.

Den nyliberala utvecklingen av arbetsmarknaden har även inneburit att många arbetstillfällen blivit allt mer prekära. Prekärt arbete karakteriseras av otrygga och temporära arbetsformer, där individen ofta saknar kontroll (Alfonsso 2022). Inom prekärt arbete finns en hög ekonomisk otrygghet där ett enda misstag eller sjukperiod kan omkullkasta hela tillvaron – en utsatthet som medför att individer ofta nödgas ta arbeten med otrygga arbetsvillkor. Den otrygga och tillfälliga naturen hos många gig-tillfällen gör att gig-arbete ofta beskrivs som prekärt arbete (van Doorn 2017; Tirapani och Willmott 2023).

Lokalt gig-arbete

Gig-arbete som av nödvändighet utförs lokalt är sammanflätat med platsen det utförs på. Av praktiska orsaker är platsen ofta urban då den geografiska koncentrationen av individer och tillgänglighet till resurser, kommunikationer och transportsystem, likväl som kulturella och sociala nätverk, möjliggjort framväxten av dessa tillfälliga och snabbt förmedlade arbetstillfällen (Sadowski 2020). I många städer runt om i världen har matbudande blivit en varaktig del av det urbana landskapet, där cykelbud i färgstark utstyrsel kommit att bli en särskilt synlig grupp gig-arbetare.

Plattformsurbanism (min översättning av det engelska begreppet *platform urbanism*) är ett begrepp som beskriver hur städer och plattformar hänger samman, och deras föränderliga relation (Shapiro 2023). Plattformarna är beroende av stadens infrastruktur för dess lokala utförande. För att matbudet ska kunna leverera maten snabbt till kundens dörr krävs såväl fysisk infrastruktur som kunskap om staden och dess utformning (Rossi 2019). Omvänt påverkar

utbredningen av gig-plattformar, med tjänster såsom matbud, taxiresor och uthyrning av rum och sovplatser, även städernas utformning och utveckling. Shapiro (2023) beskriver exempelvis hur en växande del av företag eliminerat den fysiska butiken eller lokalen i centrala stadsdelar, för att i stället övergå till leveranser genom olika typer av plattformar, vilket för många företag handlade om överlevnad under Covid 19-pandemin, och samtidigt är en utveckling som riskerar att urholka stadskärnan på dess variationsrikedom (Rossi 2019). En annan aspekt av städernas förändrade utformning är plattformarnas omformulering av utrymme i staden, där en tom sovplats eller bilsäte kan komma att betraktas som outnyttjade resurser (Sadowski 2020).

Uppfattningarna om att det urbana utrymmet bör maximeras i ekonomiska syften – och hur nya ytor för ekonomiska transaktioner formuleras via plattformarna – visar hur städer är förbundna med den nyliberala utvecklingen. Plattformurbanismen omdanar urbana tjänster och utrymmen, likväl som det fördjupar och intensifierar den kapitalistiska utvecklingen (Sadowski 2020). När lokala urbana tjänster blir plattformsbundna aktualiseras samtidigt frågor om jämlik tillgång till plattformarna och dess tjänster, samt reifikation av de (osynliga och utbytbara) kroppar som utför arbetet.

Gig-arbete och genus

Tidigare forskning indikerar att gig-ekonomin både manifesterar och vidmakthåller traditionella genusmönster såsom genusuppdelning och genussegregation i arbete (Churchill och Craig 2019; Milkman med flera 2021). Det finns dessutom gott om forskning som visar att genus är av betydelse för att förstå individen i arbete och relationer på arbetsplatser (se exempelvis Kanter 1993; Connell 2005; Beasley 2008; Salzinger 2016), men det finns relativt lite forskning om hur genus görs och används inom gig-ekonomin.

Plattformarbete kopplat till femininitet har undersökts av bland annat Milkman med flera (2021), som fann att gig-arbetet möjliggjorde för kvinnor att förena avlönat arbete med obetalt omsorgsarbete i en amerikansk kontext. Kvinnornas arbete som personliga matvaru-shoppare visade sig även göra det möjligt för dem att nyttja tidigare obetald kunskap, såsom vilka råvaror som bör väljas och hur en handlingsrunda bäst organiseras – aspekter som samtidigt är en del i att konstruera femininitet.

En av få studier som undersöker maskulinitet i relation till gig-arbete är Dinh och Tienaris (2022) studie om vietnamesiska matbud. De fann att de vietnamesiska gig-arbetarna upplever en dissonans mellan de lokala kulturella påbudena för män, som huvudsakligen handlar om att försörja sin familj, och sina begränsade möjligheter att leva upp till dessa ideal som matbud med magra

inkomster och utnyttjande arbetsarrangemang. De vietnamesiska männen upplevde därför en förlorad maskulin värdighet i och med gig-arbetet.

Genus och könade praktiker är även sammanflätade med den nyliberala utvecklingen som gig-ekonomin betraktas vara en del av (Connell 2005; Beasley 2008; Salzinger 2016). Connell skildrar hur bilden av entreprenörer kommit att få en central roll i den nyliberala samtiden och att den samtidigt utgjort en brännpunkt i utvecklingen av rådande maskuliniteter. Connell beskriver en företagarmaskulinitet som innefattar ideal såsom självdisciplin, rationalitet och individualism, samt en frihet från tidigare lojaliteter till arbetsplatser eller familjen. Denna företagarmaskulinitet har en hegemonisk position enligt Connell. Beasley utvecklar Connells beskrivning av den hegemoniska maskuliniteten, och lägger vikt vid begreppets diskursiva aspekter; som ett kraftfullt interpellierande ideal som varit viktigt i utvecklingen av nyliberal globalisering. I linje med Beasleys förståelse ser jag företagarmaskuliniteten som ett interpellierande ideal som adresserat män i väst – såväl faktiska entreprenörer som gig-arbetande män.

Tidigare forskning har således framhåvt betydelsen av genus för att förstå den samtida nyliberala utvecklingen, såsom hur femininitetsideal används för att interpellera kvinnliga subjekt som formbara arbetare i utvecklingsländer. Däremot har mindre uppmärksamhet ägnats åt maskulinitet.

I den här artikeln undersöks den ideologiska konstruktionen av gig-arbetare som maskulina subjekt, utifrån informanternas upplevelser och erfarenheter av gig-arbete som matbud i det urbana rummet. Särskild uppmärksamhet riktas mot hur genusinterpellationer ligger till grund för förståelsen av gig-arbetare och vilka konsekvenser det får för hur gig-arbetarna förstår helheten av sin situation. Syftet är att undersöka den sociala konstruktionen av gig-arbetare mot bakgrund av genus. Artikelns övergripande argument är att genusassociationer används i den ideologiska konstruktionen av gig-arbetare, vilket leder uppmärksamhet bort från gig-ekonomins exploaterande relationer.

Metod och tillvägagångssätt

Studiens empiri är en del av den datainsamling jag genomförde för min master-upsats våren 2022, där sex gig-arbetande matbud i en svensk stad intervjuades. Deltagare rekryterades genom ett snöbollsurval. Att komma i kontakt med en första nyckelperson som sedan kunde referera mig vidare till andra deltagare var en svårighet i studien. Metoden som användes var att via personliga meddelanden på sociala medier kontakta personer som indikerat att de har en koppling till någon av gig-plattformarna Wolt eller Foodora. Av de fåtal individer som alls återkopplade avböjde de flesta men några ville delta i en intervju. Via några av dessa deltagare fick jag sedan kontakt med ytterligare deltagare. Krav för

deltagande var att personen arbetade som matbud för Wolt eller Foodora, eller i närtid hade gjort så (några av deltagarna hade vid tidpunkten för intervjun nyligen slutat arbeta som matbud).

Intervjuerna genomfördes på svenska eller engelska – det språk som intervjupersonen föredrog – på en offentlig men avskild plats såsom café, bibliotek eller universitetets lokaler, och spelades in med informanternas samtycke. Intervjuerna var mellan 60 och 120 minuter långa, med en total intervjutid på drygt nio timmar. Intervjuerna var semi-strukturerade och syftade till att förstå matbudens levda erfarenheter av gig-arbetet (Hesse-Biber 2007). Jag utgick från på förhand formulerade frågor men lät informanterna berätta fritt hur de tänker kring och upplever sin situation och arbete. Samtliga intervjuer transkriberades ordagrant i sin helhet av mig själv så snart som möjligt efter intervjutillfället.

Materialet analyserades därefter med utgångspunkt i Borkans (1999, 2022) formulering av immersion och kristallisering, benämnt som I/C-analys. I/C-analys är en iterativ organiseringsstil inom kvalitativ forskning där analysen är omväxlande intensiv och grävande (fasen för immersion) för att därefter vara passivt uppmärksam (kristalliseringsfasen). Immersion skedde genom att jag grundligt och upprepade gånger lyssnade till inspelningarna av intervjuerna, transkriberade dem och läste transkripten. Därefter skapades distans till empirin när materialet ”marinerades”, det vill säga jag släppte det aktiva fokuset på analysen under perioder om dagar eller veckor. Syftet med dessa latent faser var att tillåta djupare insikter och mer nyanserade associationer växa fram organiskt, vilka därefter relateras till empirin och utformades till teman. I formuleringen av teman eftersöktes även kontraster och motsättningar – den sociala världen är komplex och sällan entydig, vilket analysen bör återspegla (Hesse-Biber 2007). Analysen fortgick i cykler tills inget substantiellt nytt framkom, och så kallad tolkningsmättnad uppnåts (Borkan 2022). Jag betraktar I/C-analysen som en friare analysstil med ett mer holistiskt angreppssätt än exempelvis en mer traditionell kodningsdriven analys.

Samtliga deltagare i studien är män, vilket speglar att fältet i stort domineras av män. En undersökning från 2016 visar att dubbelt så många män som kvinnor sökte jobb på digitala plattformar i Sverige (SOU 2017:24), och mer än 90 procent av arbetarna inom sektorerna taxi och budleverans är män (ILO 2021). Kvinnliga deltagare eftersöktes till studien utan framgång. Deltagarna har varierad härkomst och bakgrund. Flera har akademisk utbildning, endera sedan tidigare eller pågående parallellt med arbetet. Åldersspannet är brett och varierar mellan 20 och 50 år, där de flesta är under 30 år gamla.

Att förmedla kritiska åsikter om gig-plattformarna är riskabelt för matbuden då de riskerar att uteslutas från plattformarna om det uppenbaras. Alla uppgifter

som i materialet kan identifiera en enskild individ är därför anonymiserade. Informanterna har givits pseudonymerna Burwan, Funsan, Raahi, Nuru, Gabriel och Lucas. Av samma anledning namnges inte vilken större svensk stad som informanterna arbetar i. Anonymiseringen innebär även en balansgång mellan att återge matbudens unikt utsatta positioner samtidigt som vissa omskrivningar behöver göras för att undvika identifiering, för att på så vis göra matbuden rättvisa utan att utsätta dem för ytterligare risker.

Då intervjuerna genomfördes som en del av min masterstudie behövde jag förhålla mig till universitetets regler gällande studenters datainsamling, vilket begränsade vilka uppgifter jag fick samla in. Migrationsbakgrund är ett ämne som av den anledningen inte undersöks närmare i studien, och som skulle kunna vara en saknad pusselbit för att förstå helheten av matbudens situationer.

Detta är en kvalitativ studie där målsättningen inte är att generalisera resultatet till att representera gig-arbetares upplevelser i stort. I stället har jag tittat närmare på hur maskulinitetsnormer och genusinterpellationer färgat just dessa informanternas föreställningar om gig-arbetet som matbud för att synliggöra hur det *kan* se ut inom gig-ekonomin. Det kan med andra ord se annorlunda ut i andra kontexter, bland andra matbud och gig-arbetare, särskilt med tanke på att gig-ekonomin innefattar så pass många olika sorters arbeten. Med det sagt så kan studien ändå tänkas erbjuda några mer övergripande lärdomar om gig-ekonomin i stort, exempelvis hur gig-plattformarna interPELLERAR, eller tilltalar, sina användare, såsom benämningen av matbuden som ”partners”, vilket beskrivs nedan.

Teoretisk ram

Analysen tar sin utgångspunkt i Althusser (2001) formulering av ideologi och interpellation. Althusser utvecklade Marx tankar om ideologi från att avse system av tankar, idéer och ideal mot att även ses som en social praktik eller tillämpning (Fiske 1997). Enligt Althusser är ideologi en förvrängd bild av de socioekonomiska förhållanden som individer lever inom, vilket (felaktigt) uppfattas som verkligheten. Han menar att det är denna förvrängning av verkligheten som gör att individer inte ifrågasätter systemet av exploaterande kapitalism som de lever inom. Interpellation är sätten på vilka subjekten möter och internaliserar ideologin och utgör den praktiska tillämpningen av ideologi. Interpellation innebär att individer svarar på hur omgivningen ”anropar” dem; de skapar sina identiteter utifrån det ideologiska raster som tilldelat dem en plats i den sociala strukturen. Att interPELLERAS handlar alltså om att individen underkastar sig den rådande ideologin och iklär sig den sociala position som de tilldelats. Interpellation är dock ofta outtalad – det uppfattas som den självklara och

naturliga verkligheten – och är därför inte något som ifrågasätts särskilt ofta. Ideologi är med andra ord en stark kraft som är svår att frigöra sig från.

Gig-arbetare i prekära situationer

Jag kommer initialt att visa hur matbuden är en del av prekariatet genom den otrygghet och oförutsägbarhet som arbetet innebär, såväl ekonomiskt som socialt. Därefter kommer jag beskriva hur denna utsatthet maskeras av interpellationen av matbuden som entreprenörer, en bild underbyggd av associationer till maskulinitet, för att slutligen lyfta fram motsättningen mellan dessa två interpellationer.

Kortfattat erbjuder plattformarna matbuden ersättning per uppdrag – så kallade gig – vilket innebär att matbuden hämtar mat vid restaurangen och lämnar till kunden som beställt mat i appen. De flesta av de intervjuade matbuden arbetar med bil medan vissa helt eller delvis levererar maten med hjälp av cykel. Erbjudandet om gig förmedlas via plattformens app, där matbuden också får information om körningen. Vid tidpunkten för intervjuer (våren 2022) var ersättningen 40 kronor per leverans, inklusive semesterersättning på Wolt och exklusive semesterersättning på Foodora. Därtill erhåller bilburna matbud en mindre milersättning för leveranser över 1,5 kilometer, som beräknas fågelvägen. Ingen fast ersättning utgår från någon av plattformarna. Foodora schemalägger matbuden till vissa arbetsfönster medan Wolt inte reglerar arbetstiden alls. Villkoren för arbetet uppdateras och förändras ofta, för aktuella villkor hänvisas till gig-plattformarna.

Gig-arbetarna i föreliggande studie skildrar en prekär tillvaro. De beskriver att gig-arbetet som matbud är det jobb de kunnat få, endera som huvudsaklig inkomst eller som komplement till annan sysselsättning såsom studier eller andra deltidsarbeten. En aspekt som kopplar gig-arbetet till prekariatet är att matbudens arbetsmiljö är otrygg och oförutsägbar. De vet sällan hur mycket de kommer att arbeta eller hur mycket de kommer att tjäna under en arbetsdag. Nuru arbetar som cykelbud och beskriver att han och hans kollegor ibland måste jobba långa dagar, ibland upp emot 12–13 timmar för att få ihop till uppehållet och att bristen på gig innebär att de ibland behöver ta gig med mycket långa leveranssträckor: ”Det finns cykelbud som cyklar 10–12 km, bara på grund av att det är det enda tillgängliga arbetet som finns. Det finns inget annat så man bara tar det direkt” (Nuru). Andra dagar fylls tiden med långa håltimmar utan inkomst, i väntan på nästa gig.

Otryggheten handlar också om att matbuden inte med säkerhet vet om de får jobba nästa dag. Att närsomhelst kunna stå utan inkomst upplevs stressande, vilket driver matbuden mot att jobba hårt för att förbättra sina chanser. Gabriel beskriver att det faktum att han kan vara utan ett jobb imorgon upplevs stressfyllt: ”Ja, så det är ju en stress. För du ryker ju på dagen. Och då har du helt plötsligt ingen inkomst” (Gabriel). Denna otrygghet framtvingar även en hög

arbetsmoral, där matbuden försöker vara tillmötesgående och visa sig arbetsvilliga gentemot gig-plattformen: ”Det är ju lite som om man är timanställd på ett företag och chefen ringer och frågar om du kan jobba. Säger man nej flera gånger så slutar de ringa liksom” (Gabriel). Även om matbuden formellt är fria att anta eller rata vilka gig-erbjudanden de vill så finns en förväntan från plattformen om att de ska acceptera gig som de erbjuds och följa de instruktioner de får, annars riskerar de att bli utbytta. Burwan berättar:

Man är tvungen att [tacka ja till gig], även om de pratar på ett snällt sätt så är man tvungen. Om de ser att de har pratat med dig två tre gånger om att du inte vill ta leverans, då ja, då säger de upp dig. Eller de förlänger inte kontraktet och sådant.

Med andra ord behöver matbuden se till att hålla sig väl med plattformarna, till exempel genom att acceptera de gig-erbjudanden som de får i appen snarare än att sälla bland dem, för att se till att ha ett arbete imorgon också. Att gig-arbetet är okvalificerat i kombination med att antalet tillgängliga arbetare ofta överstiger antalet arbetstillfällen gör matbuden till en hyperflexibel och ersättningsbar resurs för gig-plattformarna.

Matbuden upplever även en ekonomisk utsatthet i arbetet. Bilen utgör en särskilt sårbar punkt, där oväntade kostnader och reparationer kan innebära att inkomsterna äts upp av utgifter vissa månader. En strategi som matbuden använder sig av för att minimera utgifterna är att välja en liten och billig bil och köra den tills den går sönder. Raahi beskriver denna strategi:

Du behöver välja en bil som är riktigt gammal, och ha i åtanke att efter två, tre, fyra, fem månader så måste den skrotas. Fixa den inte! För om man tänker på det ekonomiskt så är det inte värt det.

Men att välja en billig bil och inte fixa den innebär samtidigt att säkerhet prioriteras lågt. Matbuden beskriver att de dagar när vädret är sämre – när det snöar eller regnar och är mörkt ute – är riskerna högre, både gällande väglag och slitage på bilen, samtidigt finns då störst möjligheter att tjäna pengar eftersom kunderna då gärna stannar hemma och beställer mat via appen. Att matbuden trots dåligt väglag uppmuntras att arbeta visar även hur matbuden övertar risker förknippade med den lokala platsen genom transaktionen via plattformen.

Matbuden upplever även en form av social utsatthet i sitt arbete, ofta relaterad till platsrestriktioner. Gig-plattformarna tillhandahåller ingen arbetsplats där matbuden till exempel kan byta om inför ett arbetspass, duscha efteråt, värma en matlåda eller använda toaletten. Dessa logistiska problem behöver de ta hand

om själva, vilket inte alltid är enkelt. Matbuden berättar exempelvis att de sällan får använda toaletter hos restaurangerna när de bär gig-plattformarnas kläder och utrustning. Samtidigt får Foodoras chaufförer inte lämna zonen under ett arbetspass för att exempelvis åka hem och använda toaletten. Ett sätt som matbuden löser problemet på är genom att ta av sig sin arbetsjacka och gå in på restaurangen iklädd sina vardagskläder för att låna toaletten. Att matbuden förbjuds att använda toaletten hos restaurangerna vittnar om en interpellation till positionen som underordnad servicearbetare, vilket Burwan tolkar i termer av slaveri: ”Jag fattar inte vad som händer när man har arbetskläder på sig? Då blir man, jag vet inte... slav eller något sådant.”. Detta utgör en kontrast till interpellationen som entreprenörer som beskrivs nedan.

Utsattheten avser även matbudens ställning i fråga om algoritmen. Matbuden vittnar om hur genomförda gig ibland försvinner i plattformens loggsystem och därför inte ersätts.

Jobbar jag fem sex timmar, och jag vet att jag har gjort 15 leveranser eller 20 leveranser. Men när jag går in [i appen], då liksom är det två eller tre som är borta. Så, de snittar [sic] din rättighet eller din tid, eller din... ja trötthet. (Burwan)

När felet påtalades av matbuden var det första svaret de fick från gig-plattformen att de måste misstagit sig, att de helt enkelt minns fel eftersom systemet är låst och inte kan manipuleras. När problemet kvarstod och matbuden började skärmdumpa information från appen i syfte att bevisa sina genomförda leveranser, så ändrades svaret till ’systemfel’: ”Då säger de direkt att det är något fel i systemet” (Burwan), alltså att en bugg i algoritmen är orsaken till att genomförda leveranser inte ersätts. Algoritmen tillskrivs på så vis ett aktörskap som kan överta en del av det ansvar som annars förlagts till gig-plattformarna. Samtidigt utgör algoritmen en sorts slöja som döljer gig-företagens medvetenhet i såväl den här frågan som andra frågor.

Sammantaget kan det alltså sägas att matbuden befinner sig i särskilt utsatta positioner på arbetsmarknaden med höga nivåer av oförutsägbarhet och otrygghet. De saknar alternativ till försörjning och blir därför utelämnade till exploaterande villkor där de har låg kontroll över sitt arbete. Matbuden kan därigenom ses som en del av prekariatet, där de i stort betraktas som tillgängliga, anpassningsbara och utbytbara servicearbetare.

Matbuden interPELLERAS som entreprenörer

Även om de intervjuade matbudens tillvaro till mångt och mycket är prekär så interPELLERAS de allt som oftast inte som utsatta arbetare, utan snarare som

självständiga entreprenörer, vilket tycks grumla förståelsen för den utsatthet som beskrivs ovan. Entreprenörskapet formuleras både genom den uttryckliga positionering som matbuden ges via gig-plattformarnas formulering av dem som fristående ”partners” och genom interpellationen med konkurrens och strategiskt tänkande som sker i kölvattnet av plattformarnas utformning.

Tanken om att gig-arbetet är ett entreprenörskap återfinns i aspekter såsom konkurrens, höga ambitioner och en stress över att vara strategisk. Dessa aspekter kopplar inte enbart an till entreprenörskapsideal utan även till samtida maskulinitetsideal såsom självdisciplin, självständighet, risktagande, framåtsträvan, förmåga att hävda sig själv i konkurrens med andra och kontroll över sig själv och sin finansiella situation. Det kan alltså sägas att bilden av entreprenörskap är sammanlänkad med maskulinitetsideal. När matbuden interPELLERAS som entreprenörer görs alltså detta mot bakgrund av associationen till maskulinitet.

Gig-plattformarna positionerar sig som samarbetspartners till gig-arbetarna genom att hänvisa till matbuden som ”partners” snarare än anställda: ”De kallar oss för partners” (Raahi). Att tala om ett partnerskap ramar in relationen mellan plattformarna och matbuden som en relation mellan två jämbördiga parter snarare än ett arbetsgivarförhållande. Samtliga matbud i studien motsätter sig tanken på att gig-arbetet är synonymt med att vara entreprenör eller ’sin egen chef’ när ämnet kommer på tal. Men i de handlingar och tanke sätt som illustreras under intervjuerna så tyder mycket på att matbuden använder den här ideologiska bilden för att förstå sig själva och sin situation – de svarar med andra ord på interpellation som entreprenörer.

Ett sätt som entreprenörskapstanken tar sig uttryck i studien är via den ambition och ihärdighet som matbuden uppvisar i sitt arbete och tanke sätt, vilket skiljer sig från ett perspektiv som ”vanliga” arbetare. Gabriel beskriver till exempel att han vill ’optimera sina intäkter’:

Det kan nog upplevas som stressigt om man står utifrån och tittar på det. Men det är ju för att vi vill optimera våra intäkter... Ja, det vill man ju. Och då är det klart då får det ju gå undan lite ibland, när man ska leverera och springa i trappor och annat.

Entreprenörskapstanken tar sig även uttryck i användningen av strategier för att effektivisera arbetet. Gig-arbetarna försöker bland annat se till att ha ett kontinuerligt flöde av leveranser under dagen. Tvärtemot hur Gabriel och Burwan resonerade kring att tacka ja till alla gig för att behålla jobbet så planerar Raahi utifrån effektivitet: Om en restaurang är sen med maten ser han det exempelvis

vara bättre att avboka leveransen och ta en annan körning som är färdig direkt eftersom de får betalt per uppdrag snarare än för den tid de arbetar.

Du behöver vara smart. Om du har på känn att de kommer vara sena så behöver du lämna restaurangen och kontakta kundtjänst så att de tar bort leveransen från dig i systemet. För det är bättre att leverera något som redan är klart från en annan restaurang, än att vänta en halvtimme vid den här restaurangen. (Raahi)

Att vara smart och effektiv i arbetet för att optimera sitt arbetsflöde och minska obetald dödtid reflekterar en interpellation där matbuden betraktar sig själva utifrån bilden av entreprenörer.

Företagarmentaliteten återspeglas också i element av konkurrens. Konkurrenten tycks framträda som tydligast de tider då det är som mest aktivitet på gig-plattformarna, vilket innebär störst chanser för matbuden att tjäna pengar. Dessa tider refereras till som ”högtryck” och utgörs framför allt av helgkvällar. Nuru beskriver hur högtrycket kan ses som ett slagfält: ”Då [på fredagskvällar] börjar det, alltså det här som jag kallar för ’orderkriget’”. Under högtrycket är det extra viktigt att vara alert och försöka håva in så många gig som möjligt. Men exakt hur gig fördelas mellan olika matbud vet de inte, det är information som gig-plattformarna inte delger. Matbuden försöker därför lista ut den specifika mekanismen bakom hur algoritmen fördelar gig, och dessa insikter ses som en konkurrensfördel. Funsan beskriver att sådan information hålls hemlig: ”Ja, det är en tävling. För jag frågade en på Wolt [om var jag bör gå] och fick till svar: ’Bara gå till centrum’, vilket är förstäligt eftersom det är en konkurrens”. Att matbuden hemlighåller insikter om hur algoritmen fungerar, snarare än att diskutera detta med varandra, indikerar att de interPELLERAS som konkurrenter på en fri marknad snarare än som kollegor. Oklarheten i hur algoritmen fördelar leveranser och det påföljande hemlighetsmakeriet blir på så vis en faktor som vidmakthåller och fördjupar bilden av matbuden som fristående entreprenörer. Dessutom kan uppfattningen av att ha en fördel i rådande system tänkas göra matbuden mindre benägna att faktiskt vilja förändra systemets utformning.

När konkurrensen och förväntan om att vara strategisk läggs samman så resulterar det ibland i känslor av stress hos matbuden – en oro över om de är tillräckligt taktiska. De försöker därför agera och positionera sig strategiskt i relation till andra matbud för att öka chanserna till att få fler gig.

Det finns dagar när du väntar en halvtimme, en timme utan att få några leveranser [vilket är stressande]. Men den verkliga stressen är inte väntan, det är när du funderar på vart du bör placera dig, vart du bör åka, om det finns någon annan

hotspot nu, eftersom högtrycket slösas bort om du inte får leveranser under den tiden. (Funsan)

Det är alltså inte enbart väntan i sig, utan även tankarna om taktik som upplevs vara stressfyllt. När det inte finns tillräckligt med gig upplevs andra matbud som rivaler. De konkurrerar om ett begränsat antal gig vilket frammanar aktiv reflektion över sätt att öka sina möjligheter genom olika strategier. Detta bidrar till inramningen av att vara fristående och konkurrerande aktörer.

Ytterligare en del av interpellationen av matbuden som entreprenörer innefattar riskhantering. Att aktivt bedöma risker beskrivs vara centralt i matbudens arbetsdag. Förutom de materiella risker som de behöver förhålla sig till så ges matbuden incitament att tänka och agera i kalkylerande termer. Genom arbetets utformning och kommunikationen från gig-plattformarna så interPELLERAS de att kontinuerligt reflektera över möjligheter och risker i arbetet. Milersättningen för de bilburna matbuden mäts exempelvis fågelvägen mellan restaurangen och kunden vilket får dem att fundera på lönsamheten i olika körningar. Vissa sträckor, exempelvis till en närliggande grannkommun, ses som särskilt olönsamma eftersom fågelvägen är kort men den faktiska distansen de måste köra är lång. Raahi förklarar:

I det fallet förlorar jag. Jag förlorar tid eftersom det inte finns restauranger i det området, jag förlorar chans att tjäna pengar, jag förlorar ordrar och tid innan jag kommer tillbaka, och jag förlorar bensin eftersom ersättningen inte är tillräcklig. Så ju fler kilometer jag kör för att leverera maten, desto större förlust gör jag.

Att Raahi beskriver hur han genom att ta olönsamma körningar förlorar både tid, pengar och möjligheter till andra gig, synliggör hur han övervägt och gjort beräkningar utifrån leveransens olika rumsliga och ekonomiska aspekter. Eftersom ersättningen inte motsvarar den sträcka de faktiskt kör så behöver matbuden aktivt ta ställning, göra snabb överslagsräkning och avgöra om erbjudandet som plingar till i telefonen är lönsamt eller inte. Här behöver de även nyttja sin kunskap om staden – vilka områden som är lättillgängliga, vilka områden det är sannolikt att få fler ordrar till (så att körningen kan kombineras), samt vilka vägar som är lämpliga att välja vid vilka tidpunkter med hänsyn till trafik. Vissa matbud väljer även bort gig när ersättningen förväntas bli alltför låg. Gabriel berättar:

Det finns ju väldigt olönsamma körningar nu när bränslepriserna är som de är. Jag har börjat att hoppa över dem, för det blir ju inget över. Jag får 40 spänn, så får jag lägga 25 i bränsle och sen 15 minus skatt, alltså det blir inget över!

Att vara alert och räkna ut totalförtjänsten är alltså viktigt, annars riskerar de att jobba nästintill utan ersättning, eftersom ersättningen äts upp av omkostnader. De matbud som arbetar för flera plattformar behöver dessutom hålla koll på de olika villkoren och ersättningsmodellerna hos respektive plattform, vilket kan göra en körning lönsam på den ena plattformen men inte den andra.

En central aspekt av interpellationen av matbuden som entreprenörer handlar om frihet. Bland de intervjuade männen i studien beskrivs friheten ofta som en av huvudanledningarna till att de sökte sig till arbetet – både friheten i att själv bestämma sina arbetstider: ”Att välja mina arbetstider, när jag ska vara online och inte och vilka ordrar som jag accepterar och inte, det är en frihet jag gillar. Jag älskar den friheten!” (Raahi), och friheten i avsaknaden på en chef som de behöver svara till: “Du kan gå online när du själv har möjlighet och de kommer aldrig fråga dig varför du inte varit online på kanske en vecka eller två. Så det är väldigt flexibelt.” (Funsan). Friheten som matbuden förknippar med gig-arbetet möjliggör en förståelseram där de ser sig själva som självstyrande och självständiga, vilket går i linje med interpellationen som entreprenörer.

Sammanfattningsvis så uttrycker sig interpellationen av matbuden som entreprenörer genom idealen om frihet och flexibilitet i arbetet, utformandet av strategier för att öka förtjänster och minska risker, samt den påföljande stressen när matbuden funderar på om de är tillräckligt strategiska och därmed kan konkurrera om gig-tillfällen. Bilden av entreprenörskapet är samtidigt svårskiljaktig från uppfattningar om maskulinitet. Nyliberala ideal såsom risktagande, finansiell kompetens, att kunna hävda sig i konkurrens med andra och att eftersträva frihet är även förknippade med uppfattningar om maskulinitet. När matbuden interPELLERAS som entreprenörer så adresseras de därför även som maskulina subjekt, och när de interPELLERAS att utöva självdisciplin, kontrollera sitt arbete, vara ambitiösa och eftersträva flexibilitet så både uppvisar och konsoliderar de associationen till maskulinitet i gig-arbetet. Den av plattformarna formulerade friheten och partnerskapet inom gig-arbetet är med andra ord även en gestaltning av nyliberala maskulinitetsideal.

Sprickor i den ideologiska bilden av gig-arbetet

Det är dock inte fullt så enkelt att matbuden befinner sig i utsatta positioner som helt osynliggörs av interpellationen som entreprenörer. Det finns sprickor i den här bilden – oförenligheter som flera matbud identifierar och ifrågasätter. Nuru beskriver exempelvis att gig-plattformarnas interpellation av matbuden

som maskulina subjekt kan jämföras med hur skönhetsindustrin vänder sig till unga kvinnor genom att anspela till femininitetsideal:

Jag tänker också att det här med att använda andra människor och säga 'bli din egen chef' ... jag gillar inte det, det är falsk marknadsföring. Det är samma sätt som sminkföretag säger till unga tjejer när de vill sälja dåliga produkter. Jag ser på Wolt på samma sätt. (Nuru)

Här identifierar Nuru något viktigt, nämligen hur genus används som en grund som kan stabilisera andra värden. Den 'falska marknadsföringen' består i att gig-plattformarna anropar männen som frihetstörstande och risktagande entreprenörer, i linje med rådande kulturella maskulinitetsideal. Men han antyder också att gig-arbetets verklighet är något annat. På liknande vis beskriver Raahi att han inte håller med om gig-plattformarnas formulering av gig-arbetet som ett entreprenörskap:

Vara sin egen chef... i verkligheten är du inte en beslutsfattare. De kallar oss för partners. [...] Säg inte att vi är partners. Vi är bara arbetare för er. Och det enda ni bryr er om är att tjäna pengar. (Raahi)

Att Nuru och Raahi formulerar detta visar att de inte fullt ut köper den interpellation som gig-plattformarna använder. De identifierar även motsättningar i bilden av gig-arbetet som fritt. Raahi som ovan beskriver att han älskar friheten med gig-arbetet, beskriver vid ett senare tillfälle i intervjun att arbetet inte alls är fritt: "Jag har bara friheten att välja när jag ska arbeta och när jag inte ska arbeta och vilka ordrar som jag ska leverera och inte. Det är det enda sättet som jag har kontroll över arbetet" (Raahi). Därtill är denna frihet dyrköpt då den medför håltimmar utan lön. Nuru beskriver att tiden han spenderar med att vänta på gig blir meningslös när den varken fylls med arbete som genererar inkomst eller av annat meningsfullt innehåll:

Jag bara, jag satt på cykeln faktiskt. Tror det var en måndag kväll, tror det var 30 minuter. Utan någonting. Jag bara satt där i 30 minuter. Jag kunde ha använt den [tiden] till att göra något helt annat. (Nuru)

Uttalandena synliggör att Raahi och Nuru inser hur de förväntas betrakta sig själv – som fria entreprenörer – och att de inte håller med om detta. Med andra ord har de både identifierat interpellationen och ifrågasätter denna, åtminstone i

resonemanget som de för under intervjun. Utifrån detta perspektiv tycks friheten med gig-arbetet snarast vara en chimär. Friheten verkar huvudsakligen bestå i frånvaro av formella krav såsom fasta arbetstider och (den teoretiska) möjligheten att vägra arbetsuppgifter. Samtidigt verkar tanken om en fast anställning inte locka, trots att matbuden önskar mer trygghet i arbetet. Gabriel förklarar:

Och därmed inte sagt att jag vill ha någon fast anställning på 40 timmar i veckan för det vill jag inte. Men det hade varit skönt med någon form av trygghet, att veta att man inte kan få sparken på dagen.

En fast anställning tycks förknippas med tvång och förlorad frihet. Samtidigt belyser Gabriel att matbudens nuvarande situation saknar trygghet. Även om matbuden efterlängtar trygghet och vissa garantier såsom att ha ett jobb imorgon också så förkastas traditionella former av trygghet till förmån för bilden av frihet. Det tycks alltså finnas en ideologisk motsättning mellan koncepten frihet och trygghet, där friheten som är förknippad med individualism och självständighet övertrumfar de levda erfarenheterna av att arbetet faktiskt saknar frihet i flera avseenden. Med andra ord kan interpellationen åtminstone ses vara delvis lyckad: gig-arbetarna förknippar arbetet med frihet trots att de själva beskriver hur arbetet många gånger är raka motsatsen, både utifrån ekonomiska, rumsliga och tidsrelaterade aspekter.

Att matbuden (emellanåt) identifierar gig-plattformarnas interpellation av dem som entreprenörer och ifrågasätter denna indikerar att de ser de exploaterande förhållandena som manipulation. Matbudens analys av situationen skulle med andra ord kunna ses som en form av ideologiskt motstånd. I relation till Althussers (2001) teoretiska ramverk finns det dock begränsad potential i detta som motstånd. Även om en viss andel av interpellationer misslyckas, och vissa individer avviker från ideologin, så ses kraften hos den övergripande strukturen över lag vara övermäktig subjekten inom denna. Att ett antal matbud identifierar gig-plattformarnas interpellationsförsök gör, utifrån Althussers perspektiv, mindre skillnad när den stora majoriteten av samhället har köpt den ideologiska bilden av gig-ekonomin som en del av den nyliberala fria marknaden där alla konkurrerar på lika villkor. Den här bilden tycks också finnas internaliserad hos matbuden som inte nödvändigtvis är emot gig-ekonomin, trots att de vittnar om prekära omständigheter och utnyttjande arbetsarrangemang. Lucas understryker exempelvis att han gig-arbetar frivilligt: ”Jag gör det här frivilligt, det är ingenting som jag känner att jag blir påtvingad”. Likaså är Raahi positivt inställd till matbudsbranschen: ”Jag är inte emot industrin, det är en bra industri. Kunderna är nöjda, gig-företagen är också nöjda. Men vad med

matbudskillen?”. Det tycks med andra ord som att den ideologiska bilden av gig-ekonomin – som en del av den nyliberala utvecklingen som generellt uppfattas positiv och rättvis – kuvar matbudens upplevelser av exploatering, men inte fullt ut. Parallellt finns även upplevelsen av att vara bortglömd och förbisedd i gig-ekonomins ekvation, vilket kan skönjas i Raahis avslutande fråga: ”vad med matbudskillen?”.

Slutdiskussion

Syftet med den här artikeln har varit att undersöka den sociala konstruktionen av gig-arbetare mot bakgrund av genus. Jag har visat hur nyliberala maskulinitetsideal, färgade av tankar om entreprenörskap, används för att interpellera matbuden i den här kontexten. Trots att matbuden saknar tillgång till bolagsposter och aktieportföljer så baseras förståelsen av gig-arbetet på en företagarmaskulinitet med kopplingar till frihet och risktagande. Med andra ord interpelleras matbuden av liknande ideal som Connell beskriver som transnationell företagarmaskulinitet (Connell 2005; Connell och Wood 2005). Det bör understrykas att det inte tycks handla om en längtan efter att vara en berömd eller högavlönad företagsledare, utan snarare om att entreprenörmässiga ideal genomsyrar matbudens uppfattning om vad som karakteriserar gott arbete, såsom ihärdighet och strategiskt tänkande, och eftersträvaransvärda arbetsförhållanden såsom frihet och flexibilitet. Detta går i linje med Beasleys (2008) förståelse av företagarmaskuliniteten som ideal som interPELLERAR samtliga män i väst – såväl företagsledare som gig-arbetare.

Poängen här är inte nödvändigtvis att gig-företagen har en medveten intention om att interpellera matbuden som entreprenörer. Enligt Althusser (2001) finns det ingen uppsåtlig handling i att åberopa ideologi genom interpellationer. Snarare handlar det om att aktörerna i interpellationen (i detta fall matbuden och gig-plattformarna) har en gemensam bild av hur världen är sammansatt och vilka sociala handlingar och relationer som är begripliga. Interpellationen är själva igenkännandet, när individen omedvetet ser sig själv utifrån den internaliserade ideologiska bilden. Alltså, trots att matbuden befinner sig i prekära och utnyttjade positioner så kan de interPELLERAS som entreprenörer med hjälp av den ideologiska bilden av gig-ekonomin – som förknippad med nyliberala ideal av frihet och företagsamhet – som finns internaliserad hos dem, likväl som hos övriga individer inom ideologin.

Att matbuden internaliserat bilden av sig själva som fria entreprenörer (om än inte fullständigt då de även ifrågasätter den) försvårar samtidigt förändring och motstånd. De flesta av informanterna önskar exempelvis inte fasta anställningar, bland annat eftersom dessa förknippas med förlorad frihet. Tirapani

och Willmott (2023) fann liknande uttryck i sin studie, där gig-arbetare uppfattade friheten i gig-arbetet som påtaglig fast den till stor del var en illusion. Detta kan ses mot bakgrund av den nyliberala förståelseramen där traditionella arbetsarrangemang ses hålla arbetaren fastkedjad, i kombination med nyliberala drömmar om självförverkligande och entreprenörskap (van Doorn 2017; Tirapani och Willmott 2023). Samtidigt beskriver studiens informanter en stor oro och otrygghet i sin nuvarande arbetssituation. Här menar jag att det behövs en nyansering i debatten kring gig-arbete och andra alternativa arbetsformer. Att gig-arbetare i linje med de ideologiska idealen uppskattar frihet och hellre gigger än inget alls ses närmast som ett argument för att tillåta den rovdrift som existerar snarare än för att understryka den prekära position som många gig-arbetare befinner sig i.

Bilden av maskulinitet inom gig-ekonomin som porträtteras i föreliggande studie kan kontrasteras mot Dinh och Tienaris (2022) studie om vietnamesiska matbud. Den förlorade värdighet som de vietnamesiska matbuden upplevde till följd av att inte kunna leva upp till maskulinitetsidealerna som goda familjeförsörjare genom gig-arbetet utgör en kontrast till föreliggande studie. Ingen av matbuden i studien beskriver en förlorad maskulin värdighet i och med gig-arbetet. Kontrasten bör dock ses mot bakgrund av att ingen av informanterna upplever sig som just familjeförsörjare, utan snarare ser sig som fristående män. Det finns också en skillnad i tidsperspektiv; huruvida männen lyckas med att försörja sin familj synliggörs på relativt kort sikt medan drömmen om entreprenörskap kan vara mer långsiktig. Matbuden i föreliggande studie förväntar sig inte nödvändigtvis att nå målen här och nu utan lever på hoppet om att de kommer att nå dit så småningom. Det blir därmed inte lika tydligt huruvida de avviker eller inte från kursen mot de ideologiska målen, vilket kan tänkas förklara varför den entreprenörmässiga maskuliniteten är ett ideal som interPELLerar matbuden i just denna kontext men inte i den vietnamesiska.

I artikeln identifieras även hur interpellationen av matbuden som entreprenörer är avhängig den lokala urbana platsen. Aspekter av interpellationen som entreprenörer handlar exempelvis om att optimera sin inkomst genom att avböja olönsamma körningar, försöka kombinera leveranser samt att identifiera var en aktuell "hotspot" är – aspekter som förutsätter förtrogenhet med staden. Plattformarnas urbanisering är samtidigt något mer än introduktionen av teknologi till urbana transaktioner. Shapiro (2023) beskriver det som en acceleration av kapitalistiska förhållanden där konsumenters tillgång till resurser och tjänster ompaketeras via plattformarna och dess förmedlare. De tillgängliga och utbytbara kropparna som utför arbete – i detta fall matbuden – blir genom

gig-plattformarna alltmer osynliga, vilket medför en fördjupad reifikation. Den generella uppfattningen om att föreningen mellan det urbana och teknologi leder till en gynnsam utveckling i form av intelligenta lösningar och ekonomisk utveckling (Rossi 2019), kan med andra ord kontrasteras och problematiseras.

Salzinger (2016) har tidigare beskrivit hur genus naturaliserar och stabiliserar kapitalistiska relationer dels genom att genus utgör en grund dit andra associationer kan fästas, dels genom att individer interpelleras som maskulina och feminina subjekt som är kapabla till begripliga sociala handlingar. I den analyserade kontexten handlar det om att föreställningar om maskulinitet bidrar till att legitimera arbetets utformning och relationerna inom gig-ekonomin. När gig-arbetet ramas in som ett maskulint entreprenörskap så omtolkas matbudens situationer och fokus förflyttas bort från gig-arbetets utnyttjande och prekära natur. Aktiviteterna i gig-arbetet övergår med andra ord till att tolkas som genuspraktiker, vilket kamouflerar den exploaterande verkligheten. Det kan därför sägas att den självständiga och ihärdiga maskulinitet som används för att interpellera matbuden i studien är ett sätt att interpellera prekariatets män.

Jag har i denna artikel synliggjort hur genusinterpellationer bidrar till att underblåsa den nyliberala utvecklingen och maskera exploatering och utsatthet i en specifik kontext av gig-arbete. Genom att använda genusperspektiv kan nyliberal utveckling och framväxande sociala orättvisor belysas ur förbisedda perspektiv.

Författarens tack

Mitt varmaste tack till alla informanter som delat med sig av tankar, erfarenheter och upplevelser av gig-arbetet. Tack också till granskarna och redaktörerna för värdefulla kommentarer som bidragit till artikelns revidering.

Referenser

- Alfonsson, Johan (2022) *Det otrygga arbetslivet i Sverige: Dess framväxt och konsekvenser*. Lund: Studentlitteratur.
- Althusser, Louis (2001) Ideology and ideological state apparatus (notes towards an investigation). I *Lenin and philosophy: And other essays*. New York: Monthly Review Press.
- Beasley, Christine (2008) Rethinking hegemonic masculinity in a globalizing world. *Men and Masculinities* 11(1): 86–103.
- Borkan, Jeffrey (1999) Immersion/crystallization. Crabtree, Benjamin F. och Miller, William L. (red) *Doing qualitative research*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Borkan, Jeffrey (2022) Immersion-Crystallization: A valuable analytic tool for healthcare research. *Family Practice* 39(4): 785–789.
- Brown, Wendy (2020) Neoliberalism's scorpion tail. Callison, William och Manfredi, Zachary (red) *Mutant neoliberalism: Market rule and political rupture*. New York: Fordham University Press.
- Churchill, Brendan och Craig, Lyn (2019) Gender in the gig economy: Men and women using digital platforms to secure work in Australia. *Journal of Sociology* 55(4): 741–761.
- Connell, Raewyn W. (2005) Globalization, Imperialism, and Masculinities. Connell, Raewyn W., Hearn, Jeff och Kimmel, Michael S. (red). *Handbook of studies on men and masculinities*. Thousand Oaks: SAGE.
- Connell, Raewyn W. och Wood, Julian (2005) Globalization and Business Masculinities. *Men and Masculinities* 7(4): 347–364.
- De Stefano, Valerio (2016) The rise of the just-in-time workforce: On-demand work, crowdwork, and labor protection in the gig-economy. *Comparative Labor Law & Policy Journal* 37(3): 471–504.
- Dinh, Trang Thi Quynh och Tienari, Janne (2022) Brothers and broken dreams: Men, masculinity and emotions in platform capitalism. *Gender Work and Organization* 29(2): 609–625.
- Dølvik, Jon Erik och Jesnes, Kristin (2018) *Nordic labour markets and the sharing economy – Report from a pilot project*. The Nordic Council of Ministers. <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1072087/FULLTEXT02.pdf> [11 februari 2022].
- Fiske, John (1997) *Kommunikationsteorier: En introduktion*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Harvey, David (2005) *A brief history of neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press.
- ILO (2021) *World Employment and Social Outlook: The role of digital labour platforms in transforming the world of work*. International Labour Organization. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_771749.pdf [22 september 2022].
- Kanter, Rosabeth Moss (1993) *Men and women of the corporation*. New York: Basic Books.
- Milkman, Ruth, Elliott-Negri, Luke, Griesbach, Kathleen och Reich, Adam (2021) Gender, class, and the gig economy: The case of platform-based food delivery. *Critical Sociology* 4(3): 357–372.
- Hesse-Biber, Sharlene Nagy (2007) The Practice of Feminist In-Depth Interviewing. Hesse-Biber, Sharlene Nagy och Leavy, Patricia Lina (red) *Feminist Research Practice: A Primer*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Newlands, Gemma (2022) Anthropotropism: Searching for recognition in the Scandinavian gig economy. *Sociology* 56(5): 821–838.

Palm, Johanna (2019) *De oorganiserade: Gig-ekonomin och den fackliga anslutningen*. Landsorganisationen i Sverige. [https://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_de_oorganiserade_pdf/\\$File/de_oorganiserade.pdf](https://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_de_oorganiserade_pdf/$File/de_oorganiserade.pdf) [15 augusti 2022].

Sadowski, Jathan (2020) Cyberspace and cityscapes: on the emergence of platform urbanism. *Urban Geography* 41(3): 448-452.

Salzinger, Leslie (2016) Re-marking men: Masculinity as a terrain of the neoliberal economy. *Critical Historical Studies* 3(1): 1-26.

Shapiro, Aaron (2023) Platform urbanism in a pandemic: Dark stores, ghost kitchens, and the logistical-urban frontier. *Journal of Consumer Culture* 23(1): 168-187.

Standing, Guy (2011) *Prekariatet: Den nya farliga klassen*. Göteborg: Daidalos.

SOU 2017:24 *Ett arbetsliv i förändring - hur påverkas ansvaret för arbetsmiljön?* Stockholm: Statens offentliga utredningar.

Tirapani, Alessandro Niccolò och Willmott, Hugh (2022) Revisiting conflict: Neoliberalism at work in the gig economy. *Human Relations* 76(1): 53-86.

van Doorn, Niels (2017) Platform labor: On the gendered and racialized exploitation of low-income service work in the "on-demand" economy. *Information, Communication & Society* 20(6): 898-914.

Nyckelord

Gig-arbete, maskulinitet, prekärt arbete, nyliberalism, interpellation

Emelie Wahlkrantz

Master i sociologi, Karlstads universitet

E-post: emelie.wahlkrantz@gmail.com